

בתי המשפט

וע 000102/01		ועדת ערר לפי חוק הרשויות המקומיות	
		(ביוב) תשכ"ב-1962	
תאריך: 10/10/2007		כב' השופט ש. לבנוני, יו"ר	בפני:
		אינג' סטפן כהן, חבר	
		עו"ד דן דודיק, חבר	

בעניין: מושב שיתופי "שבי ציון" אגודה חקלאית שיתופית
 בע"מ מ.ז. 570003889
 ע"י ב"כ עו"ד תמר בר ואח' העוררת

- נ ג ד -

מועצה אזורית מטה אשר
 ע"י ב"כ עו"ד נחליאלי
 המשיבה

פסק דין

1. העוררת הגישה כתב ערר בהתאם להוראות חוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב-1962 (להלן - "חוק הביוב"). הערר הוגש, במקורו, כנגד המועצה המקומית שבי ציון. לימים, ועם מיזוגה של המועצה המקומית במועצה האזורית מטה אשר, המירה האחרונה את המועצה המקומית כמשיבה בהליך שבפנינו.
2. בהתאם להחלטת כב' השופט כהן, יו"ר הוועדה הקודם, הונחו בפנינו תצהירי עדויות ראשיות מטעם בעלות הדין. מטעם העוררת הוגש תצהירו של מר איתן לבני (להלן - "לבני"), רכז משק וחבר ועד המושב השיתופי "שבי ציון". מטעם המשיבה הוגש תצהירו של מר הלל בן-מאיר (להלן - "בן-מאיר"), מי שהיה עובר למיזוגה של המועצה המקומית במועצה האזורית, ראש המועצה המקומית שבי ציון.
3. אחר הדברים הללו, ובהסכמה, הונחו בפנינו סיכומי טענות בעלות הדין, ובשני מחזורים. בהחלטתנו מיום 7.9.05 נמנענו מלהכריע במחלוקת שבפנינו. הטעמנו כי ניצבות להכרעתנו שורה של פלוגתאות, הן עובדתיות והן משפטיות, שבשלב ההוא סברנו שאין מקום לחוות דעתנו לעניינן. כך, לנוכח העובדה שמצאנו שמזדקרים, לכאורה, באורח בולט, שני שיקולים, האחד לחובת העוררת והשני לחובת המשיבה המקורית, היא המועצה המקומית שבי ציון.
4. כבר למקרא כותרת ההליך המקורי ניכרת הזיקה הלכאורית ההדוקה בין העוררת לבין המשיבה. על פני הדברים העוררת היא אגודה שיתופית, המנהלת מושב בשם "שבי ציון". המועצה המקומית היא רשות מוניציפלית שאף שמה, כשם המושב, הוא "שבי ציון".

לנוכח כל אלו, כך הראינו, "מטיחה המשיבה בעוררת כי ללא כל קשר לטענה זו או אחרת באשר לנשואי כתב הערר, הרי נציגי העוררת הם חברים במליאת המועצה המקומית, והיו שותפים לכל אורך הדרך לעניין ההליכים באשר לנשוא ההיטל נשוא כתב הערר. העוררת, בנסיבות חשודות, אינה מספקת כל מענה לטענה זו, לא במישור העובדתי ולא במישור הטיעוני" (סעיף 5).

5. כך, ככל שעסקינן בשיקול לחובת העוררת. המשכנו וציינו, מנגד, כי "העוררת מביאה שתי טענות, לכאורה כבדות משקל, כנגד המשיבה. הטענה האחת היא לעניין הבדלים משמעותיים בין השטחים שחוייבו על ידי המועצה באשר לחיובי ארנונה ואגרת כביש, לבין השטחים שחוייבו על ידי המועצה בהיטל ביוב. סוגיה זו אינה זוכה לכל מענה בתצהיר המשיבה. אכן, היא זוכה למענה בגדר סיכומי המשיבה. ספק אם המענה האמור, ככל שיש להידרש לו בכלל, מצדיק את הפערים האמורים. ועוד טענה בפי העוררת דרושה לפנים. בגדר ההחלטה על העתקת פרויקט הביוב מקיבוץ לוחמי הגטאות לנהריה נדרשה המועצה המקומית, על ידי עורך התחשיב המקורי, לבצע אומדן מחדש לצורך עדכנון האפשרי. כך, כעולה מנספח ו' לתצהיר העוררת. אף סוגיה זו אינה זוכה לכל מענה בתצהיר מטעם המשיבה" (סעיף 6).

6. בשלב זה, כך המשכנו, קבענו כי "לא נידרש, בשלב זה, לתהייה מה המשמעות של שני המחדלים האמורים, האם הם "מקזזים" אחד את השני, או שמא האחד מכריע את הכף לעניינה של בעלת דין אחת מול רעותה. כסבורים אנו, לנוכח שיקולים אלו, כי ראוי לשקול אם להתיר לב"כ הצדדים לעבות ראיותיהם וטענותיהם בעניין זה, או שמא להותיר את המצב על כנו על מנת שנכריע בו, ולו על בסיס המחדלים הלכאוריים האמורים. מן התיק למדנו כי התנהל משא ומתן בין ב"כ הצדדים. שמא החלטתנו זו תניע את ב"כ הצדדים לחדש את המשא ומתן לנוכח הנתונים האמורים" (סעיף 7).

7. ואכן, בעקבות הדברים הללו המשיך להתנהל משא ומתן שבסופה של דרך לא עלה יפה. לנוכח המצב הדיוני שתואר מעלה הסכימו ב"כ הצדדים כי יונחו טיעונים משלימים, בהקשר לנשוא החלטתנו הנ"ל, אך לא הייתה הסכמה של ב"כ העוררת להגשת תצהירים משלימים.

8. חזרנו ובחנו חומר הראיות והטענות, בעיקר לאור המתחייב מהחלטתנו מיום 7.9.05. בסופה של דרך לא משתנה כהוא-זה מאזן שיקולנו. ככל שעסקינן בשיקול שניצב לחובת העוררת, הוא נשאר על כנו לחובתה. ככל שעסקינן בשיקולים שניצבו לחובת המשיבה, אף הם נשארים על כנם לחובתה. טרם שנידרש לבחינת המתחייב מן השיקולים האמורים, שהם בבסיס הכרעתנו, ראוי לסלק מן הדרך סוגיות שונות בודדות שבהן נהיר לנו כי הדין עם המשיבה.

9. העוררת תוקפת, פורמאלית, את הליך הטלת היטל הביוב נשוא הערר. מן החומר שבפנינו עולה כי תחילה הייתה הכוונה לחבר את תושבי המועצה המקומית לפרויקט ביוב שיחובר לקיבוץ לוחמי הגטאות (להלן - "פרויקט לוחמי הגטאות"). לימים שונתה התפיסה והוחלט כי יוקם קו סניקה לחיבור עם מערכת הביוב של נהריה, וזה הפרויקט העומד כיום על הפרק (להלן - "פרויקט נהריה").

10. העוררת באה חשבון על כך שלא קוימו החובות הקבועות בדין בקשר עם קבלת החלטות, מסירת הודעות ומסירת פרטים במסגרת דרישת התשלום שנמסרה לה. לא מצאנו ממש בטענות אלו. ככל שעסקינן בהתנהלותה התקינה של המועצה המקומית שבי ציון נתנו דעתנו הן בפסק דיננו מיום 9.3.05 בתיק וע (חי') 109/02 קליין אמיר ואח' נ' המועצה האזורית מטה אשר והן בפסק דיננו בתיק וע (חי') 101/01 שירותי בריאות כללית נ' המועצה האזורית מטה אשר (במאגרי "נבו"). בפרשה האחרונה ציינו, לעניינם של הפגמים הנתענים בהודעת התשלום, כי "בדעתנו לדחות טענה זו. מן החומר שבפנינו עולה כי המשיבה שיגרה לעוררת הודעה מיום 18/10/01, אליה נספחה פנייתו של ראש המועצה המקומית מיום 21/10/01. לטעמנו הדרישה האמורה מפורטת, ותואמת לדרישות החוק הנ"ל. דנו בסוגייה זו, בעניינה של המועצה המקומית שבי ציון, בגדר פסק דיננו מיום 9/3/05 בתיק ו"ע 109/02 קליין אמיר ואח' נ' המועצה האזורית מטה אשר. אף במקרה ההוא נדונו אותן הודעות, ובעיקר מכתבו של ראש המועצה מ- 21/10/01. כשם, כן כאן, מקובלת עלינו עמדת המשיבה, כעולה מסעיף 8 לסיכום טענותיה, כי בטופס המידע בגין גביית היטל ביוב וכן בדרישת התשלום כנ"ל מפרט ראש המועצה את היסוד לחישוב ההיטל (שכן חוק העזר קובע היטל ביוב לכל מ"ר משטח מבנה ו/או משטח קרקע), חלופות תשלום, הזכות להגיש ערר בהתאם לסעיף 30 לחוק הביוב, מועד תשלום החיוב בגין היטל ביוב, השלב בו נמצא פרויקט הביוב (סיום הקמת מאספים פנימיים), סכומי הכסף שכבר הושקעו ע"י המועצה בגין עבודות הביוב (2.3 מיליון ש"ח), הלוואה שקיבלה המועצה להקמת מערכת הביוב וסיבת הפעלת חוק העזר (בעיות תקציב ואי היכללות ברשימת ישובי קו עימות)" (סעיף 5).

11. גם שם, כבפרשה שבפנינו, נטען כי ההודעה פגומה גם משום שהיא אינה נוקבת בהודעה מפורטת על כל שלב העומד להתקנה או לקנייה, לכאורה שלא בהתאם להוראות סעיף 16 לחוק הביוב. רשמנו שם כי "לבד מכך שלטעמנו ההודעה מפרטת כי פרויקט הביוב מצוי בשלב סיום הקמת מאספים פנימיים, מקובלת עלינו עמדת ב"כ המשיבה כי מקום שעסקינן, כבנדוננו, בפרויקט מקיף אחד, אין צורך במתן הודעה באשר לכל שלב ושלב. ביסודו של דבר שיטת ההיטל מבוססת על תפיסת תיכנון כוללת, הצופה פני עבר ועתיד, והגוזרת את סכום ההיטל כפועל יוצא מהערכה תקציבית כוללת, אם באשר לעלויות עבר ואם באשר לצפי השקעות בעתיד" (סעיף 6).

12. נחזור, איפוא, למערכת השיקולים שנימנו על ידינו בהחלטתנו מיום 7.9.05. כזכור הועלתה על ידינו המחשבה לעניין השיקולים האמורים, כי ראוי, בין השאר, לשקול

להתיר לב"כ הצדדים "לעבות ראיותיהם" בסוגיות האמורות. ב"כ העוררת סירב לכך. ב"כ המשיבה הסכים לכך. לנוכח הטעונוים שבפנינו אין תימה בכך. אכן, העוררת רצתה שלא להתמודד עם השיקול שנזקף לחובתה, כשם שהיא רצתה שלא להתיר למשיבה לעבות ראיותיה ולהשלים את אשר החמיצה, לעניין השיקולים לחובתה. זו הסיבה, במהופך, לרצונה של המשיבה. היא יכולה הייתה להניח כי חיוני לה לעבות הן את השיקול לחובת העוררת והן להדוף את השיקולים הלכאוריים לחובתה.

אכן, בהחלטתנו ציינו כי אין אנו נדרשים לתהייה מה המשמעות של שני המחדלים האמורים, והאם הם "מקזזים" אחד את השני, או שמא האחד מכריע את הכף לעניינה של בעלת דין אחת מול רעותה. כפי שנראה להלן, דומה ששיקולה של העוררת היה נכון ונכון. אכן, כפי שנבאר, השיקולים ממשיכים לעמוד על כנם, לחובת כל בעלת דין. השיקולים העומדים לחובתה של המשיבה חמורים מאלו שלחובת העוררת, ומכריעים את הכף.

13. כזכור, ככל שעסקינן בשיקול לחובת העוררת תהינו מה תוכן הזיקה הלכאורית ההדוקה בין העוררת לבין המשיבה. כזכור, בהתאם להסכמה הדיונית לא ניתן היה למשיבה לעבות את ראיותיה בעניין זה. וחרף כל אלו, ובאורח בוטה ונפסד, ראה ב"כ המשיבה חירות לעצמו, בגדר טיעונו המשלימים, להביא ראיות למכביר בעניין זה. וכך הוא ידע לרשום בטיעונו את שמות חברי המועצה המקומית שבי ציון, אף ידע לציין כי אחד מהם שימש כיו"ר האגודה השיתופית, ידע לציין כי אחר מהם שימש כיו"ר העוררת, וזאת בנוסף לתפקידו כסגן ראש המועצה, אף ידע לציין כי ראש המועצה המנוח הקודם, מאיר וייל ז"ל, היה עצמו חבר האגודה השיתופית העוררת.

14. כאמור, כל אלו היו דרושים לפנינו בגדר התצהיר הראשון שהונח בפנינו על ידי בן-מאיר וברי שבדעתנו להתעלם מכל וכל מן הטיעון העובדתי המשלים. כשלעצמנו, בדקנו את חומר הראיות הכשר שבפנינו, דהיינו התצהירים ונספחיהם. לא מצאנו שם, ולו כזית, כל ראייה ממנה ניתן היה ללמוד על הזיקה ההדוקה האמורה. כל שנרשם בתצהירו של בן-מאיר, באורח עמום וסתמי, כי בין חברי מליאת המועצה נימנים אף חברי האגודה העוררת. ברי שבכך לא סגי.

15. וחרף המחדל האמור ברי לנו שהתנהלותה של העוררת מתחמקת ופורמאליסטית. אנו היצבנו תהייה נוקבת שטרדה את מנוחתנו. נהיר לנו כי המועצה המקומית שבי ציון היא מקום ישוב קטן. נהיר לנו, לכאורה, כי קיימת זיקה לכאורית בין מושב שבי ציון לבין המועצה המקומית שבי ציון. במצב דברים זה, אם העוררת הייתה נוהגת בתום לב, היא אמורה הייתה, עובדתית, להפיש את דעתנו בסוגיה הנדונה. גם כאשר אנו מתעלמים ממסכת הראיות המוגנבת באורח נפסד על ידי המשיבה, ברי שכפות המאזניים נוטות לחובת העוררת. יש רגלים לסברה אודות הזיקה ההדוקה בין בעלות הדין, שיכול שמצמיחה שיקולי מניעות לחובת העוררת.

16. ואולם, כאמור, מכריעים את הכף השיקולים לחובת המשיבה שנימנים בהחלטתנו מיום 7.9.05. אכן, כך קבענו, דרך התנהלותה של המשיבה, ככל שעסקינן בהליכים שקדמו לפרויקט לוחמי הגטאות, מניחה בהחלט את דעתנו. חוק העזר שנחקק קיבל גם את אישורו של משרד הפנים, ובעיקר נסמך על תחשיב כלכלי נאות ומפורט של חברת אורבניקס בע"מ, הוא נספח ח' לתצהירו של בן-מאיר. ואולם נהיר לחלוטין כי ההנחה העובדתית האמורה נסדקת, ושמא משתנה באורח מופלג, לנוכח העובדה שהוחלט על הסבת הפרויקט לפרויקט נהריה. הדברים עולים בעליל למקרא מכתבה של אורבניקס לבן-מאיר מיום 26.8.01 (נספח ו' לתצהיר לבני). במכתב זה נדרש, באורח מפורט, לבצע תחשיב מעודכן המתחייב מן הפרויקט החדש. נרשם שם, בין השאר, כי יש צורך "לבצע אומדן מחודש ולעדכן אותו. על האומדן להיות מפורט ככל שניתן" (סעיף 1). על האומדן לכלול את הנתון אודות "מספר הנפשות ומהו מספר בתי האב הקיימים כיום ברשות" (סעיף 4), "מהו צפי הגידול באוכלוסיה ובבתי האב לשנת 2020" (סעיף 5), מהו "השטח הבנוי כיום במועצה... מתוך דו"ח ארנונה מעודכן" (סעיף 6).

17. אין בפנינו, ולו בדל-ראיה, המתמודדת עם המסמך האמור. אכן, מונח בפנינו תצהירו של בן-מאיר המעיד על כך שהעלויות הכרוכות בפרויקט לוחמי הגטאות זהות לאלו שכרוכות בפרויקט נהריה, והמענה האמור לא נראה סביר על פניו. אף לא זכינו לקבל מענה של בן-מאיר לחברת אורבניקס בע"מ ממנו ניתן היה, ולו בדוחק, להניח כי התחשיב נותר על כנו, הן חרף חלוף השנים והן לנוכח הנתונים העובדתיים הניצבים בנספח ו' הנ"ל.

18. משעה שאלו הם פני הדברים מקבלת טענת העוררת על אודות העדר הרלוונטיות של התחשיב, משקל מפליג ומכריע. לא מקובלת עלינו השקפת המשיבה כי העוררת אמורה הייתה להגיש חוות דעת סותרת של מומחה מטעמה. טענה זו הייתה נשקלת על ידינו, אילו אכן היה בפנינו תחשיב עדכני ורלוונטי של המשיבה. ואולם עורך התחשיב, אורבניקס בע"מ, מעיד שעליו להגיש תחשיב עדכני. במצב דברים זה ברי שהעוררת מניחה את דעתנו בכך שהיא מעלה תהיות לרוב הפוגמות בסבירותו של התחשיב האמור. נמשיך ונציין, מבלי לקבוע מסמרות, כי הדעת נותנת כי החלטה להסב את פרויקט לוחמי הגטאות לפרויקט נהריה, לקחה בחשבון, בין יתר השיקולים, אף את העלות הכלכלית הזולה יותר שלו, המתחייבת מכך.

מכל מקום, תהיות רבות שמועלות על ידי העוררת בסיכום טענותיה, מוצאות הד כלכלי-מקצועי בדרישתה של אורבניקס בע"מ. כך, ככל שעסקינן בעיקר בבחינת שיעור ההוצאות להתקנת הביוב, לעניין חישוב השטחים הנמוכים באופן משמעותי מאלו שחויבו על ידי המועצה באשר לחיוב ארנונה ואגרת כביש, ובהקשר לתוספת שטחי בנייה מרובים. מול כל תהיות אלו לא נמצא מענה להנחת דעתנו. יש צורך, כדרישת אורבניקס בע"מ המוצדקת, בעריכת תחשיב חדש ומעודכן והשתת הטל ביוב על יסוד הנתונים שיתחייבו מתחשיב זה.

19. לפיכך הננו מקבלים את הערר והננו מורים על ביטול דרישת התשלום נשוא כתב הערר.

הננו מחייבים את המשיבה לשלם לעוררת הוצאות ההליך, וכן שכ"ט עו"ד בסך 12,000 ₪ בצירוף מע"מ ובצירוף ריבית והפרשי הצמדה כדין מהיום ועד מועד התשלום המלא בפועל. הסכומים האמורים ישולמו לידי הנאמנות של ב"כ העוררת תוך 30 יום מיום המצאת פסק דיננו זה.

20. המזכירות תמציא עותק מפסק דיננו לב"כ הצדדים בדואר רשום + אישור מסירה.

ניתן והודעה היום כ"ח בתשרי, תשס"ח (10 באוקטובר 2007) בהעדר הצדדים.

ש. לבנוני 54678313-102/01

עו"ד דן דודיק
חבר

אינג' סטפן כהן
חבר

ש. לבנוני, שופט
יו"ר

הקלדנית: נורית א.
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה